

Perspektiver på næringslivets utfordringer og muligheter ved årsskiftet

Høye G. Høyesen

Julefrokost med Lister Næringsforening 12 desember 2024

Muligheter for næringslivet i Agder

- 1 Agder styrker seg som turistdestinasjon
- 2 Havvind med tilhørende infrastruktur
- 3 Effekten av bedre vei og logistikk
- 4 Fortsatt en kraftregion
- 5 Grønn industri, hydrogen, ny fornybar kraft

Mulige utfordringer for næringslivet i Agder

- 1 Handelsavtale mellom EU og USA
- 2 Tilgang på kraft fremover og prisnivå
- 3 Tilgang på kompetent arbeidskraft og lav yrkesdeltagelse
- 4 Høyt rentenivå
- 5 Disponible næringsarealer og infrastruktur som vei og havner

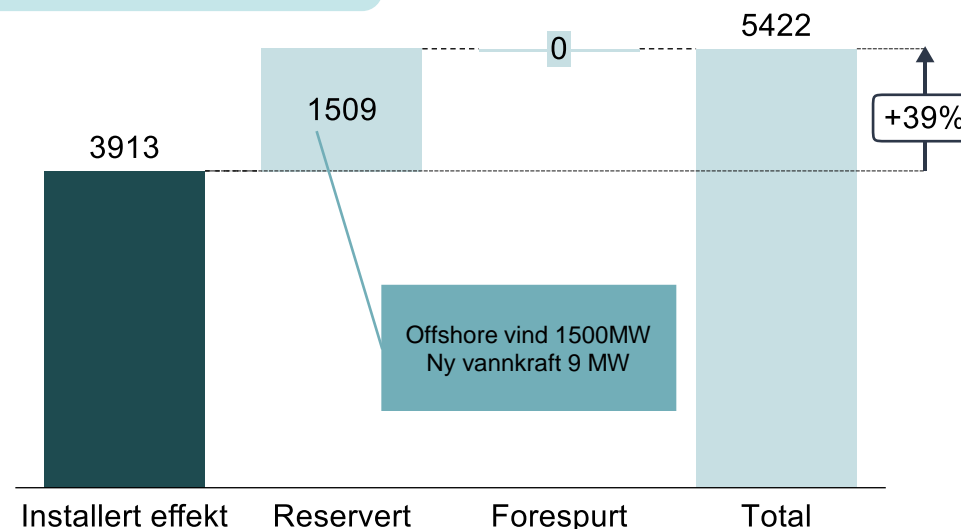
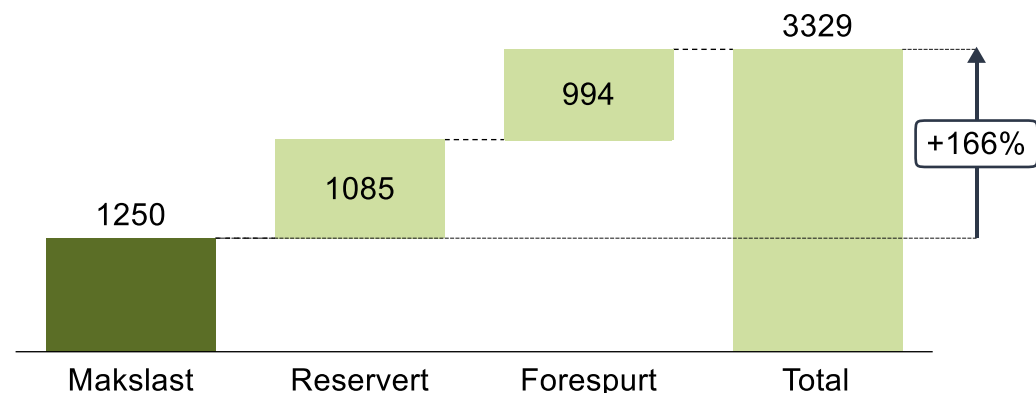
Tilknytningssaker hos Statnett i Agder: Det er et gap mellom estimert økt forbruk og produksjon, og produksjon er svært avhengig av havvindprosjektet SNII

Forbruk (MW)

Produksjon (MW)

Estimert økt forbruk:
8-11 TWh*

Estimert økt produksjon:
6,8 TWh*

Kun **19 %** av den etterspurte kapasiteten har fått plass i eksisterende eller planlagt nett

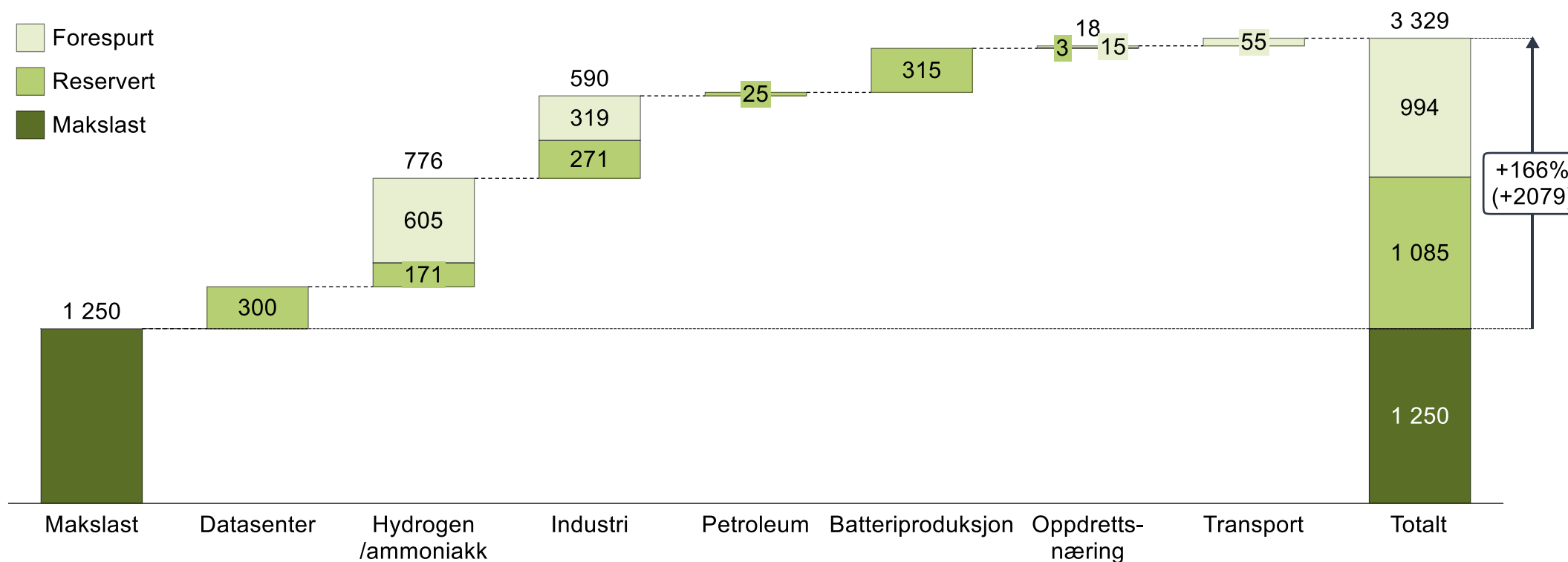
Det er mottatt forespørsler som samlet vil øke den installerte kapasiteten med **18 %**

*Dette er et grovt estimat som kun er gjort for å illustrere størrelsesorden. Den årlige produksjonen og forbruket vil variere avhengig av hvilken type produksjon og hvilket type forbruk som kommer.

**Summering av makslast.

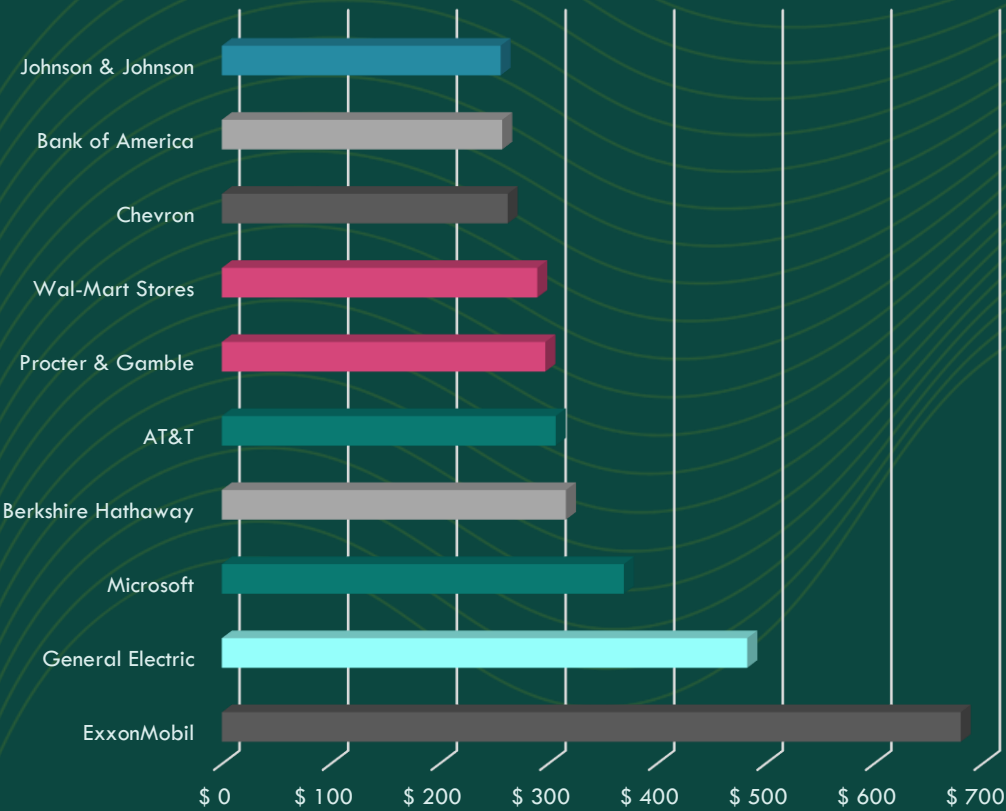
Tilknytningssaker hos Statnett: 166 % av dagens nett er etterspurt til forbrukssiden, med industri og hydrogenproduksjon som største etterspørselskategori

Forbruk (MW)

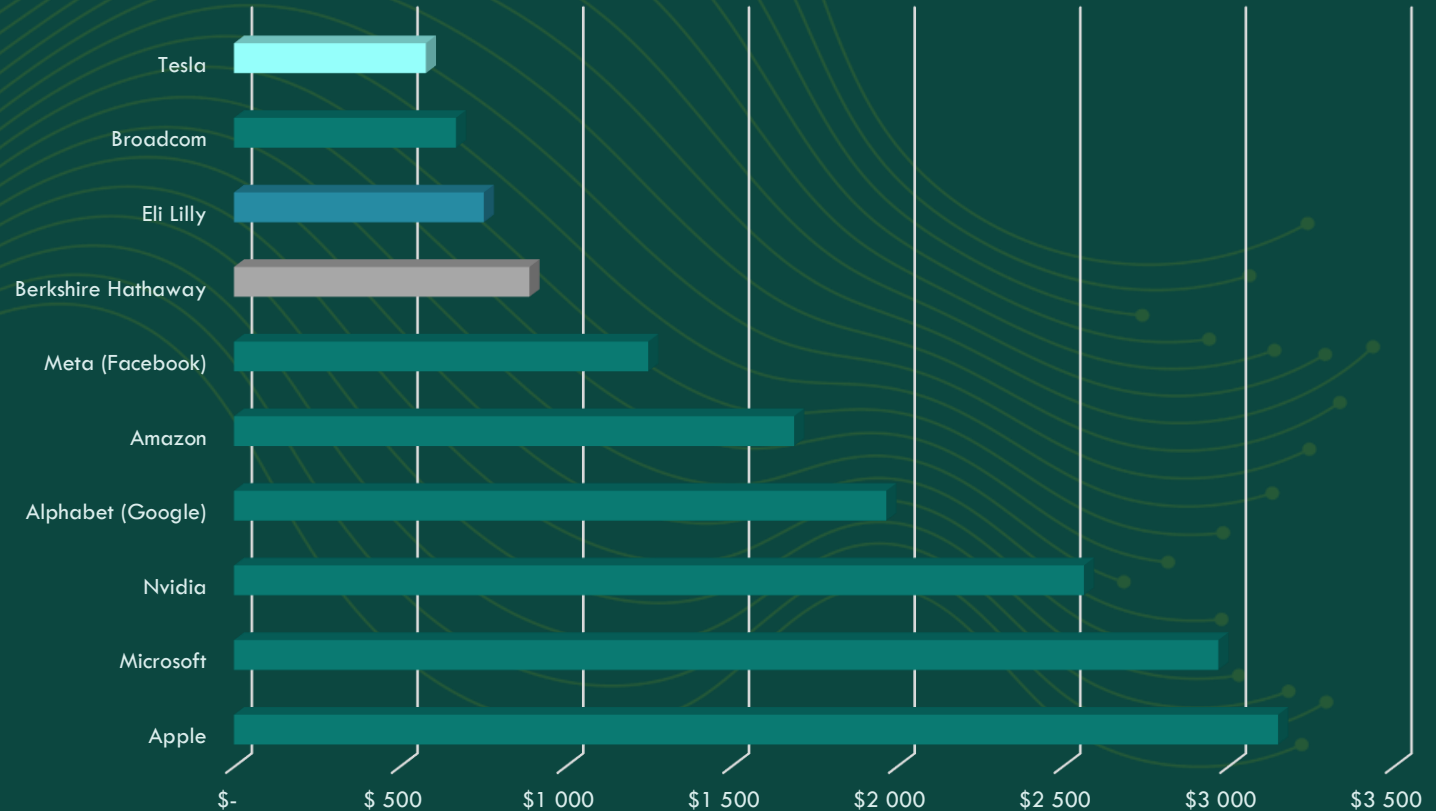

I verden skjer verdiveksten i hovedsak i teknologivirksomheter

Markedsverdi i mrd. dollar i 2008

Markedsverdi mrd. dollar i 2024

Olje

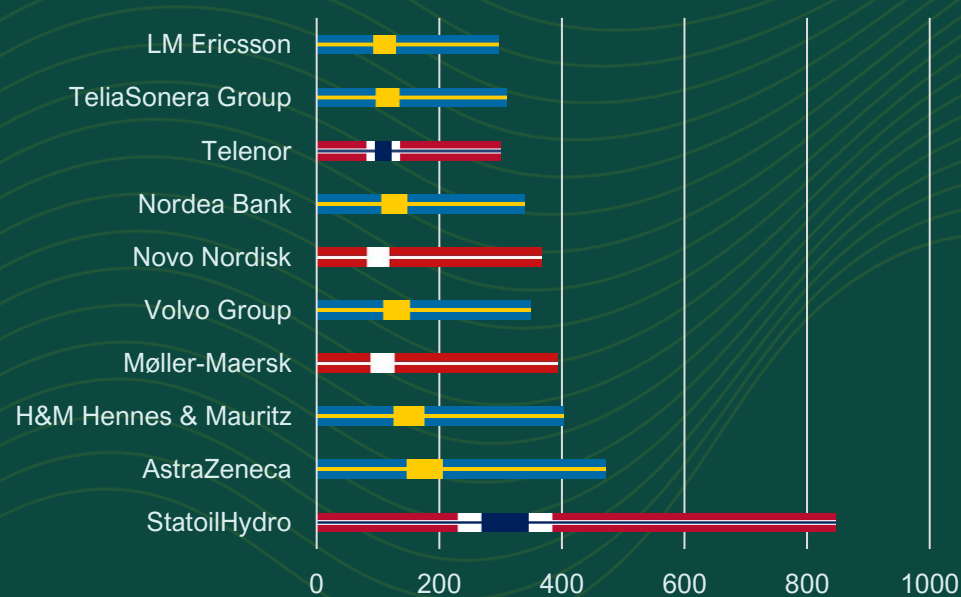
Teknologi

Forbruker

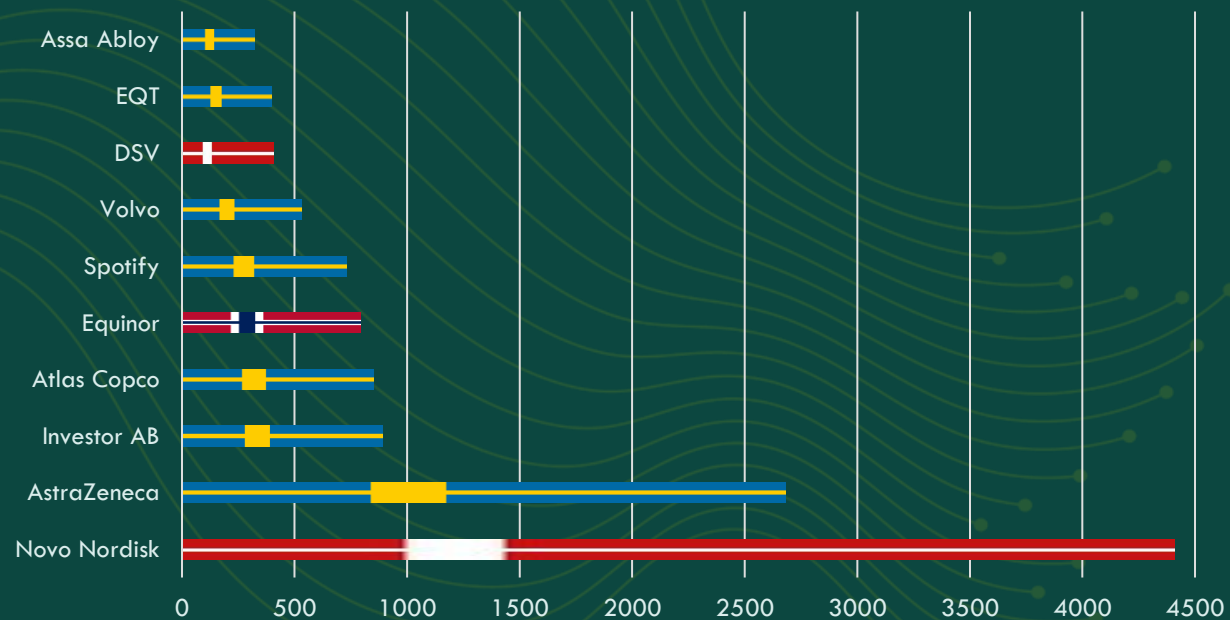
Transport

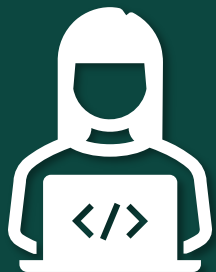
Veksten i Norge, Sverige og Danmark skjer også innen teknologi og helse

Markedsverdi i mrd. NOK 2008 (Inflasjonsjustert)

Markedsverdi i mrd. NOK 2024

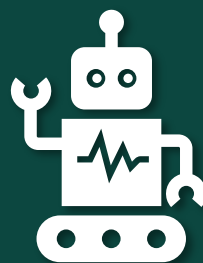

Mangler
høykompetent
arbeidskraft

Lite risikokapital,
privat FoU og
gründeraktivitet

Bruker mindre
muliggjørende
teknologi

Mye gulrot, men lite
pisk for å sørge for
grønn omstilling

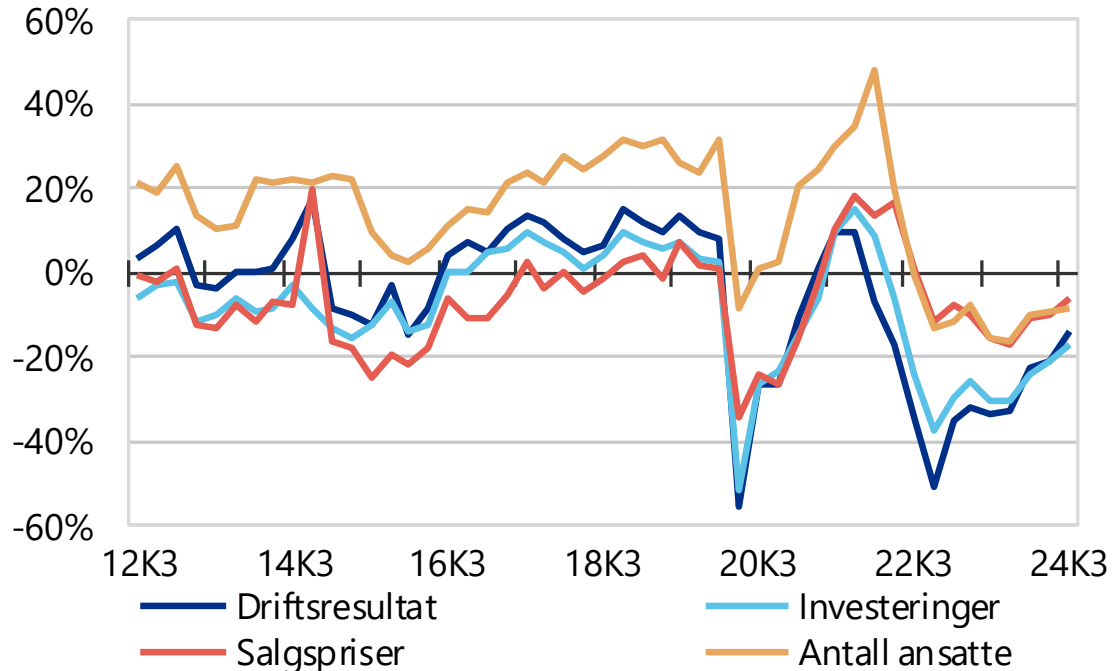
Næringsstrukturen
er ikke bærekraftig

Bedriftstillit rett i kjelleren. Stor strekk i laget

Deler av regningen sendes videre. Men hindrer ikke tillitssvikt.

Markedsutsikter: NHO totalt

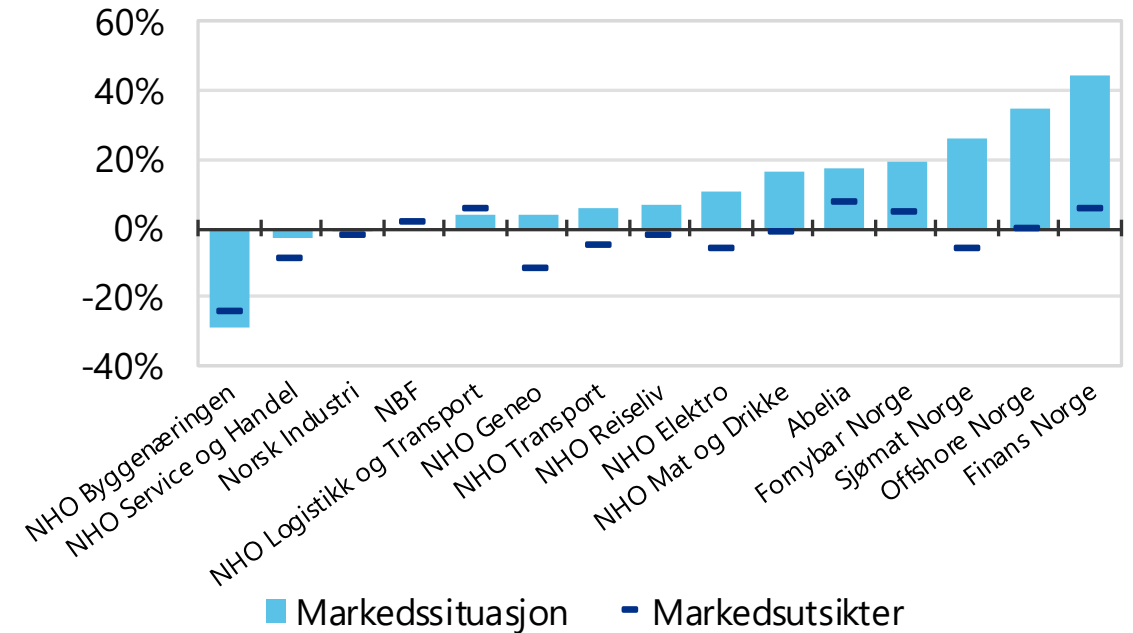
Differanse positive og negative svar i prosentpoeng

Kilde: Næringslivets økonomibarometer / NHO

Markedsindeks, november

Differanse god - dårlig

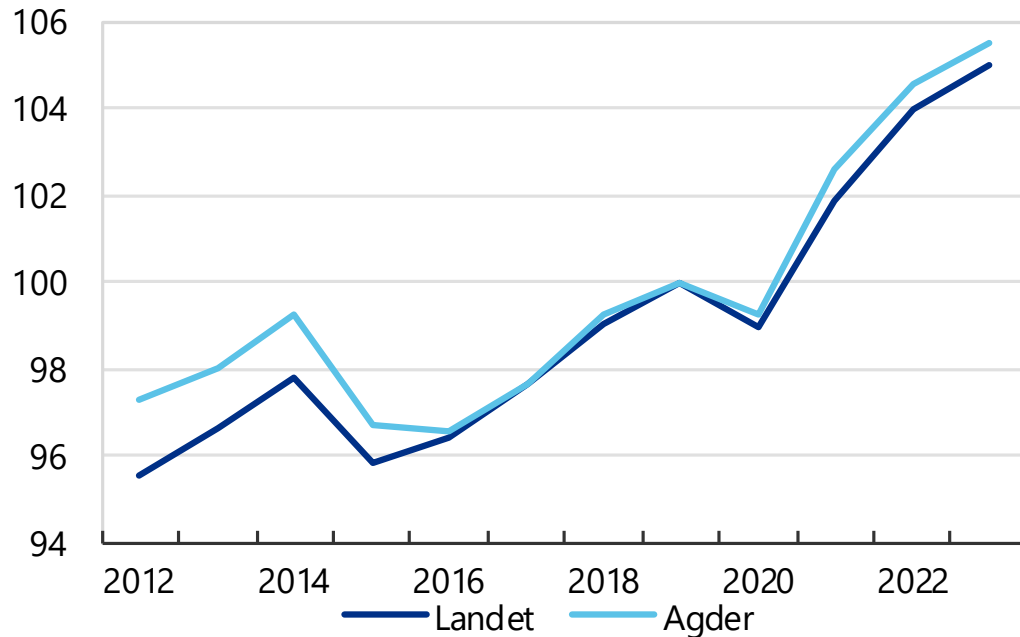
*Tallene er uvektede og ikke sesongjusterte.
Kilde: NHOs medlemsundersøkelse

Sterkere jobbvekst i Agder enn i landet som helhet

Høy vekst i IKT og finans siden 2019, men helse står for størst andel av jobbveksten (29%)
 Agder overvekt av syss. i helse, industri, B&A sml. med landet ellers. Undervekt av tjenesteyting.

Sysselsatte etter arbeidssted

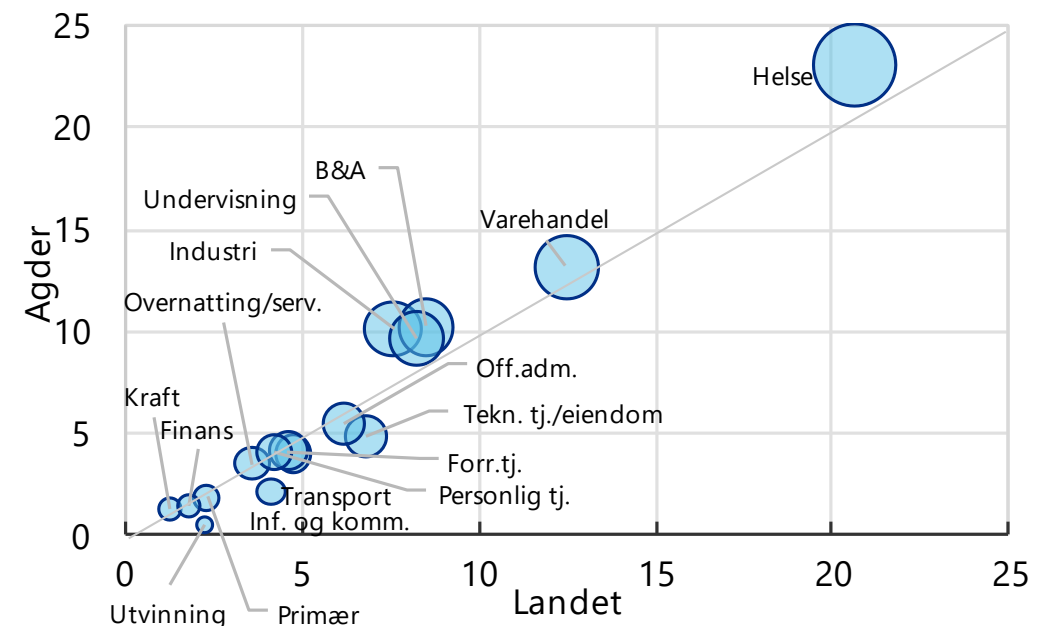
Indeks, 2019=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå / NHO

Sysselsatte etter arbeidssted: Agder

Prosent av sysselsatte i landet/fylket*

Kilde: Statistisk sentralbyrå / NHO

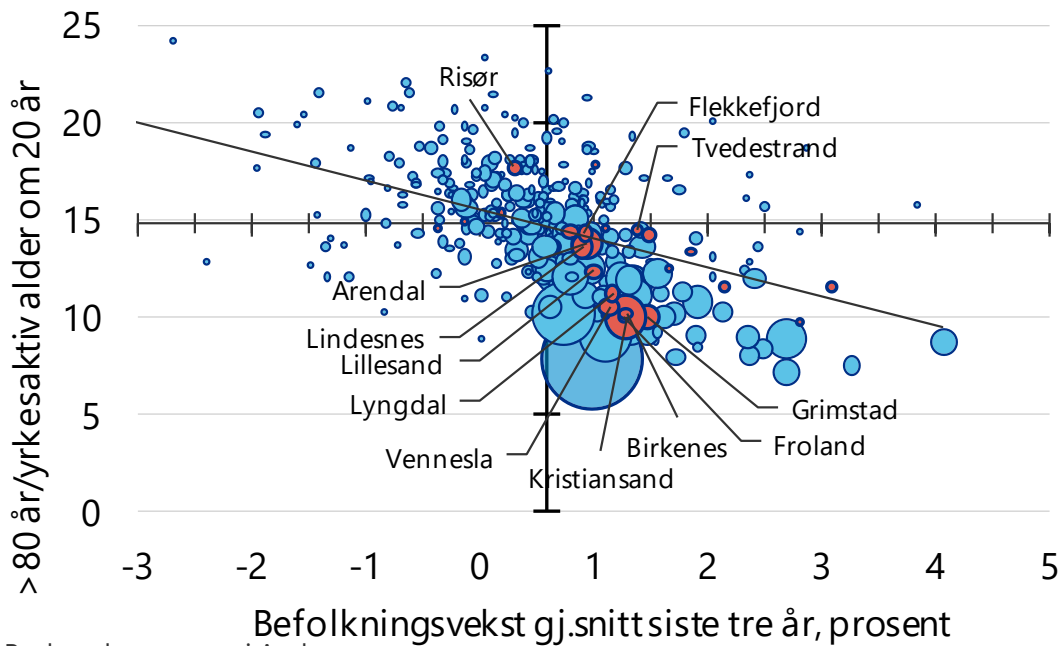
*Sirkelens omkrets angir antall sysselsatte i Agder

Kommune-NM: Agder trekkes opp av kompetanse og kom.øk

I alt nr 9 av 15 fylker, kommuneøk. 5, kompetanse 5, demografi 7, næringsliv 10, arbeidsmarked 13. Agder høyest andel sysselsatte i landet med bestått fagprøve.

Befolkningsvekst og aldring

356 kommuner, 2023. Akser = kommunemedian.*

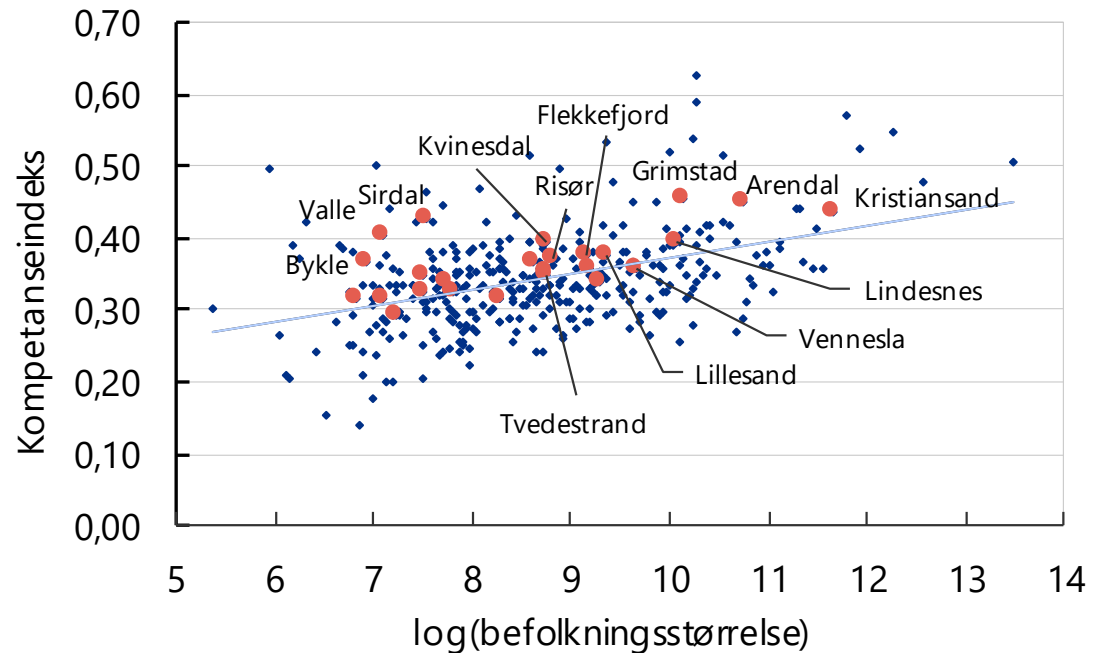

Røde er kommuner i Agder

Kilde: Kommune-NM 2024 / NHO *Sirkelens omkrets angir befolkningsstørrelse

Kompetanse og befolkning

356 norske kommuner. Rød=Agder

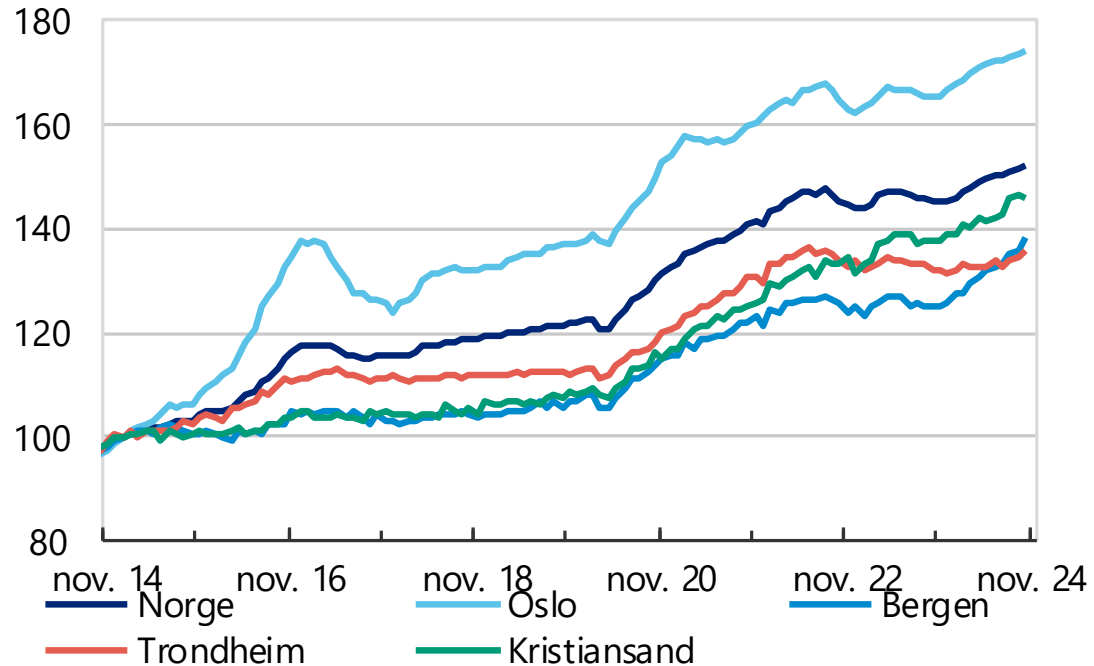
Kilde: Kommune-NM 2024 / NHO

Boligprisvekst i år, fall i boliginvesteringer

Boligpriser 2023-26: $-1/2/3/5/5^{1/2}$, investeringer $-15^{1/2}/-16^{1/4}/3/7^{1/4}$ %

Norge: Boligpriser

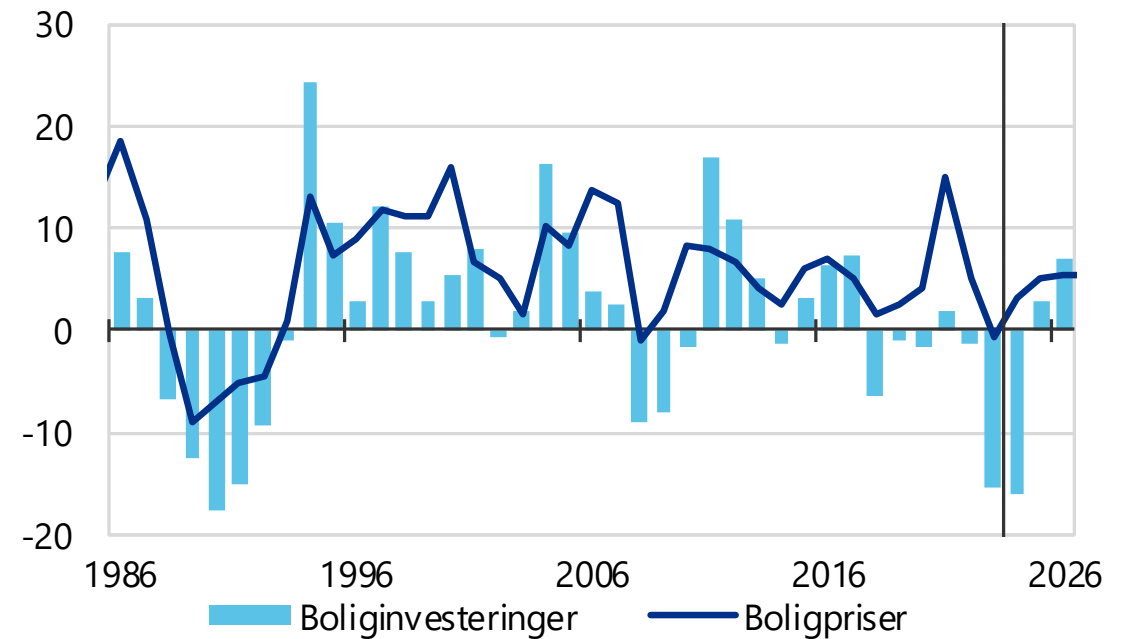
Januar 2015 = 100. Sesongjustert

Kilde: LSEG Datastream / Eiendom Norge / NHO

Boliginvesteringer og -priser

Prosentvis endring år/år

Kilde: LSEG Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 3/2024

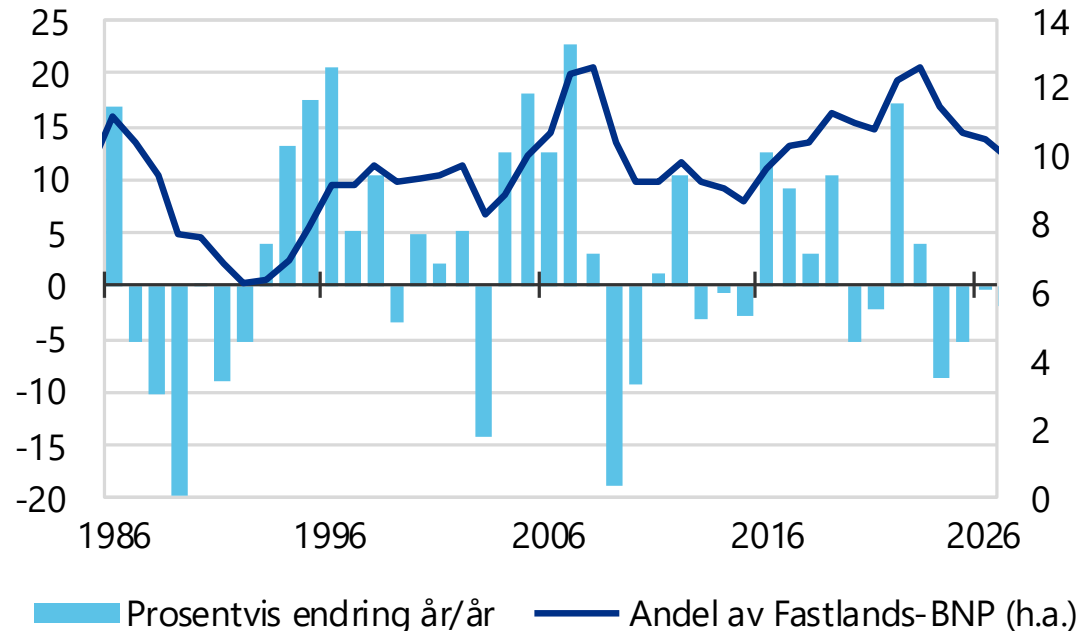
Også andre utfordringer holder investeringene tilbake

Anslag 2024/25 -8,6/-5,4 (Men eksport 2,0/4,6%, oljeinvesteringer 12,3/-2,0%)

Obs: Anslag laget før nedrevidering av investeringer i siste nasjonalregnskap.

Fastlands-Norge: Bedriftsinvesteringer

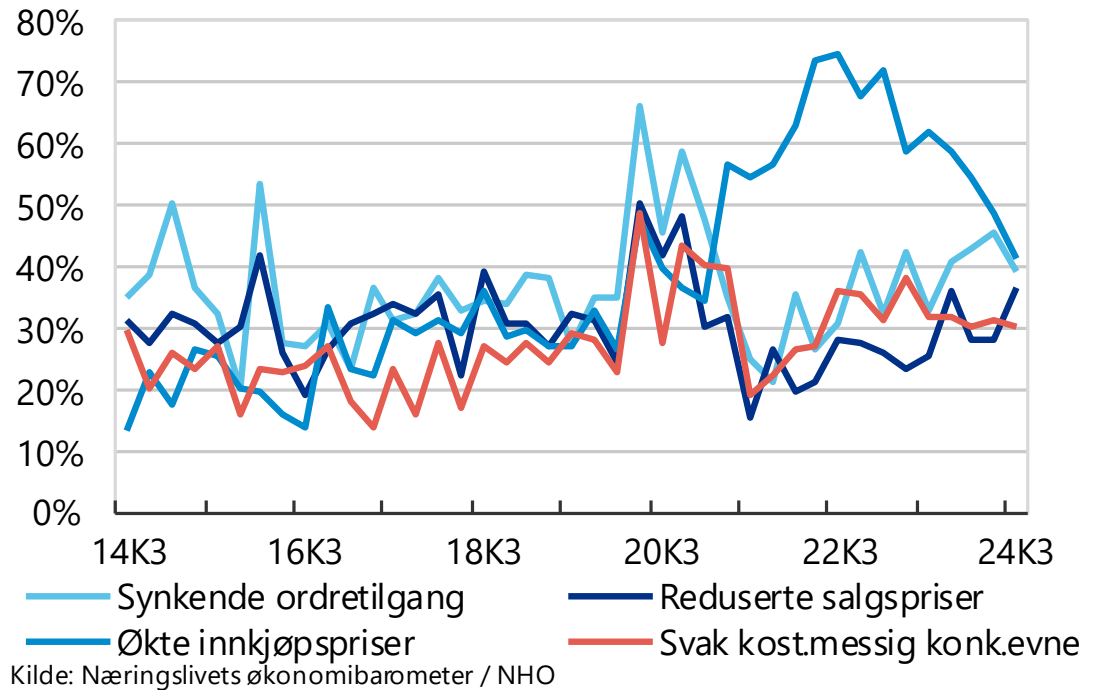
Prosentvis endring år/år. Prosent (h.a.)

Kilde: LSEG Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 3/2024

Agder: Hinder for ekspansjon/investering

Prosentvis andel som svarer "Stor utfordring"

Kilde: Næringslivets økonomibarometer / NHO

Norsk industri må ha samme muligheter som konkurrentene!

BUSINESS

US commits to \$7.54 billion loan for Stellantis venture to build 2 electric vehicle battery plants

DETROIT (AP) — A Stellantis joint venture with Samsung SDI has won a commitment from the U.S. government for up to a \$7.54 billion loan to help build two electric vehicle battery plants in Kokomo, Indiana.

The project being built by StarPlus Energy LLC is expected to create at least 2,800 jobs at the plants and hundreds more at a nearby park for parts supply companies, the Energy Department said Monday in a statement.

Norge må få opp farten om vi skal henge med i utviklingen

Lots to learn from UK offshore wind

The Agder delegation at the Port of Blyth.

NOVEMBER 13TH 2024

As the Norwegian offshore wind industry remains in an early phase, a delegation from Agder travelled to Newcastle to learn from those who have come much further.

"I think we were all excited to see how the offshore wind industry plays an important role in Newcastle and its surroundings. Two ports and hundreds of industry players create huge ripple effects for the region," says Arne Thomassen, Mayor of Agder County.

"Agder will be part of this industry. We will seize the opportunity. Ports in the west of our county are already regulated for this purpose. Now, we need financing support schemes for ports and a pipeline for offshore wind projects to encourage investments," says Thomassen.

NHO medlemsundersøkelse desember 2024

Hvordan vurderes den generelle markedssituasjonen for din bedrift?	Fylke															
	Finmark	Buskerud	Akershus	Telemark	Innlandet	Trøndelag	Vestfold	Agder	Vestland	Østfold	Oslo	Nordland	Møre og Romsdal	Troms	Rogaland	Svalbard
No. of cases	33	85	158	94	167	173	105	98	218	72	276	95	117	71	157	6
God	21 %	20 %	20 %	18 %	20 %	19 %	23 %	24 %	24 %	28 %	26 %	23 %	28 %	31 %	36 %	50 %
Tilfredsstillende	39 %	48 %	49 %	53 %	53 %	55 %	48 %	45 %	55 %	51 %	55 %	61 %	55 %	51 %	53 %	50 %
Dårlig	36 %	31 %	30 %	28 %	28 %	26 %	30 %	29 %	20 %	21 %	18 %	15 %	17 %	18 %	11 %	0 %
Vet ikke/Ikke relevant	3 %	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	2 %	1 %	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %
Differanse God - dårlig	-15,6	-10,7	-10,3	-9,7	-7,8	-6,9	-6,7	-4,2	4,2	6,9	7,7	8,5	11,1	12,7	25,0	50,0
(Sett bort fra normale sesongvariasjoner) Hvordan vurderes markedssituasjonen for din bedrift de neste 6 månedene?	Innlandet	Trøndelag	Agder	Akershus	Buskerud	Finmark	Østfold	Telemark	Møre og Romsdal	Vestfold	Vestland	Nordland	Oslo	Rogaland	Troms	Svalbard
Antall intervju	167	173	98	158	85	33	72	94	117	105	219	95	276	157	71	6
[100] Bedring/økning	8 %	13 %	14 %	11 %	14 %	15 %	8 %	17 %	11 %	15 %	17 %	14 %	20 %	20 %	28 %	33 %
[0] Uendret	64 %	59 %	56 %	63 %	58 %	58 %	71 %	54 %	70 %	63 %	62 %	72 %	59 %	62 %	51 %	50 %
[-100] Forverring/nedgang	26 %	28 %	28 %	25 %	27 %	27 %	19 %	28 %	18 %	20 %	20 %	15 %	20 %	15 %	21 %	0 %
Vet ikke/ikke aktuelt	1 %	0 %	2 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %	2 %	1 %	0 %	1 %	2 %	0 %	17 %
Differanse økning - nedgang	-18,2	-15,6	-13,5	-13,4	-13,1	-12,1	-11,3	-10,8	-6,9	-4,9	-2,3	-1,1	-0,7	5,2	7,0	40,0

Takk for oppmerksomheten!

Bli medlem i NHO